

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hova a lap szellemi
részét illető közlemények, előfizetési és hirdetésidi-
jak küldendők.
Kéziratok nem adóznak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 ko.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel

Szüret után.

Irta: Éder János.
I.

Egész országban végbement a szüret vagy helyesebben a szüretnek csúfolt „böngészés”. Hát bizony szomorú állapotok. Egész országban nem csak a közepes alóli a szőlő termés; hanem még a gyengénél, sőt a rossznál is rosszabb — a legrosszabb.

Midőn ezelőtt, mintegy 30—40 évvel behurcolták Amerikából a filokszerát és rövid 10—12 év alatt a legkitünőbb desert bortermésünket tönkretette, vagyis: 26 millió hektoliter szállítására képes bortermésünk ment tönkre, ami 520 millió koronának felel meg, nem estünk kétségbe, sőt, mint Franciaország 4 év alatt kiheverte a 4 milliárd hadisarcot, amit a német rávetett 1871-ben, mi is pótoltuk a 250 millió veszteséget, akkor; midőn a duna-tiszaközi rengeteg homokterületet, ami addig ugyszólván semmi jövedelmet nem hozott, beültettük szőlővel és rövid két évtized alatt az 520 millió veszteséget egy milliárd haszonnal tetéztük.

A homoki szőlők busás jövedelmét talán széles e hazában egy vidék sem használta ki annyira, mint éppen a mi vidékünk, a mi szőlővárosunk népe, a csongrádi nép.

Elég volt 2—3 kis hold szőlőföld arra nézve, hogy egy szorgalmas szőlőműves gazda 2—3 év alatt megvagyonosodjon.

Mindegyikünk tudja, aki ezeket a viszonyokat ismerte, hogy két kis hold jó termő szőlőföld felért 50—60 hold tanyafölddel, sőt nem egy szőlőbirtokos polgártársunkat ismerünk, aki 1—2 hold szőlőföld jövedelméből 40—50 hold tanyaföldet szerzett.

Még ezelőtt 30—40 évvel irigy szemmel nézte a csongrádi szegény ember a szentesi és h. m. vásárhelyi földműves osztály vagyonosodását, ma, a csongrádi kisbirtokosok, különösen a szőlőbirtokosok a mentesített területek és a homoki szőlők jövedelme után vagyon szerzés tekintetében az összes csongrádmegyei földművelőket messze túl szárnyalták.

Nos és ma csak egy tavasz lefolyása után a homoki szőlőbirtokosok reménye a szó-szoros értelmében semmivé vált, tönkrement.

Mintha csak megirigyelte volna a sors, a csongrádi szőlőbirtokosok szerencsését, egyszerre, minden bevezetés nélkül egyetlen-egy tavaszon, még a jövőbe vetett bizalmuk is tönkre ment.

Igazán csodával határos ez a rohamos pusztulás, aminőre talán példa sincs a gazdasági történelemben.

Igen: mert hiszen ez a csapás a szőlők hirtelen pusztulása nem csak erre az egy évre hat ki: hanem talán 5—6 sőt egy évtizedre is.

Ott, ahol ezelőtt a legkitünőbb tüzes homoki borok kánaánja volt, ma száz és száz holdon még csak tőke sincs.

Ehhez a csapáshoz képest 1892-iki nagy jégverés semmi sem volt. Azt a csapást egy év alatt annyira kihevertük, hogy 1893-ban már bőven szüreteltünk.

Ma még tétlenül állunk ezzel a nagy csapással szemben: mert hiszen látjuk azt, hogy nem csak az idej, hanem a jövőbe vetett reményünk is megsemmisült. Mindenható tudja, hogy kitartó szorgalommal és szakértelemmel kezelve a ma már sivar homokot, mennyi időt, hány évet vehet igénybe az újbóli telepítése a szőlőföldeknek.

Annyi bizonyos, hogy ha nem volnánk tisztába azzal, hogy ezt a veszteséget kitartó szorgalommal, igyekezettel és szakértelemmel pótolni nem lehetne, talán minden reményünket feladnók és a mi kitünő, tüzes bort termő homokunkat, rozssal vagy burgonyával ültetnők be. De amennyiben tudjuk azt, hogy 1—2 év alatt nem is, de néhány év leforgása után a mi homokunk ismét megtermi a csongrádi híres homoki bort, nem adjuk fel jövőbe vetett bizalmunkat annál is

TARICZA

Vallomás.

Gyöngyvirágom, virágszálom
En ragyogó virágszálom,
Napsugaras, fényes,
Illatozó, édes,
Ringó, mint a bársony szellő,
Üde, mint a harmateső,
Lelkimmel öllelek,
Szívemmel szereltek,
Szeress te is édes!

Ha a szívem a föld lenne,
És csak virágot teremne!
— Tengernyi nagy sikos tónán
Elheroadna minden rózsám
Te maradnál, virágszálom
Csak ragyogó, mint az álom,
Kicsiny bimbód kipattanva
Büvös bájod bódítana.
Szeress te is, édes!

Vagy ne! Ne szeressél mégse
Hagyj meg kinba, vergődésbe
Nem vagyok föld, csak dalt termek,
Örök, igaz szerelemnek!
Nincsen ára, nincsen haszna
Üres kézzel visz magasba
Oda hol a csillag terem,
Napsugaras, hü szerelem,
S megszűnik az ami véges,
Oda vigy el engem édes.

Petri Arthur.

A hajtók.

Irta: Bársony Mihály.

(Folytatás és vége).

De kit okoljanak? Ha nem enged az idő,
meg az asszonyoknak, a gyermekeknek is.
jut.

Az emberek nagy része haligatott.
A fejüket lógatták, mint a kiállt jószág.
Ugy néha-néha a Bagó János adott hangot.
No, nem csoda, mert beszédes ember.
Aztán ki is érti magát mindenből.
A mai keserves világra vetette a szót.
A többiek csak bólogattak.

— . . . Ugy al — integetett Bagó János. — Ezelőtt, ha egy legénynek tiz-husz krajcárja volt, hát harmadmagával beülhetett a korcsmába. . . Most meg, ha egy-két koronája van, maga sem tudja, mit kezdjen vele. Rossz világ!

Csózik Nagy János, aki szintén újságolvasott ember, rábólintott a beszédre.
— Nem az a sulya a piznek, ami régön vót.

— Azszondom én is! — így Bagó János.

Csózik Nagy János adta tovább a szót.

— Töszöm azt a király! Ezelőtt úkelminek kilencz milliót fizetött az ország, most mög a bérít főlemelték az urak tizenegy millióra.

— Sok piz, sok piz. . . .

— Oszk csak nem gyün ki vele. évön át. Pedig má se fija, se lánya. Ugy van maga, mint az ujjam!

— Hát az a sok lakáj, mög a sok herceg?

— Azok is emésztenek, az igaz!

— Hej! ha én király lehetnék! el-egyedett a diskurzusba Szüri Pista bá' —
— Mit tönne keep?

inkább; mert hiszen ma Csongrád-vármegye élén olyan férfi áll, aki törekvésünkben minden igyekezetével támogatni fog.

Mi, akik minden ilyen esetben készséggel állunk polgártársaink rendelkezésére, ma is meg fogjuk adni az utasítást lapunk legközelebbi számában; mert hiszen többet használunk ezzel községünk lakosságának, mintha a politikai izgatás kenyeréért versenyeznénk.

Háboru.

A több ezer éves kulturmunkának, amelyben az emberiség legjelesebbjei vezérszerepet vállaltak, de amelyben egyúttal résztvettek az egyremegismétlődő nemzedékek mililói is, legfenségesebb célja minden ha a humanitást diadalra juttatása, a vak szenvedélyek megfékezése volt.

A fokozatosan érvényre jutott szorgos munka vagy, hirtelenül fellobbanó revelóció révén szerzett társadalmi rend, életünknek e nagy áldása kizárólag az emberszeretet nemes törkevéseinek a sikere.

Nagyra is vagyunk azzal, hogy a jog és az igazság győzedelmeskedik a nyers erőn. Hogy önkényt és zsarnokoskodás nem türenek a törvények és a törvényeket tiszteletben tartani nemcsak egyaránt kötelessége minden civilizált nemzet fiának, de erre jól szervezett karhatalom kényszerít is. Ami hibát valaki elkövet a társadalmi rend felebrátjait vagyoni és személyi biztonsága ellen, azt az igazságszolgáltatás érdemszerint megtorolja. Az emberben lakozó állatiasság legvadabb kifakadását; a gyilkosságot pedig legkeményebben bünteti meg a törvény.

A mai kor szülőtjének szemében nincs is rettenetesebb bűn az ember életének erőszakos kioltásánál. A társadalmi rend tehát régóta sújtja a gyilkosokat, de a humanizmus mégsem vihette még annyira, hogy beszüntethette volna a háborút, mely pedig nem egyéb a legraffináltabban kiesztelt öldöklésnél.

A legnagyobb guny, hogy ezt az öldöklést a kultúra semmiféle eszközével megakadályozni nem lehet.

Utópia a világbéke, a humanisták nagy, de elérhetlen vágya. Nincs egy évtizede sem s beigazolódott, hogy a világbéke érdekét szolgálni a varó ligának éppenséggel semilyen létjogosultsága nincs. Hangzatos frázisainak praktikus értéke semmi. Teljesen felesleges a liga, melynek szava meddő marad amint a népek a nemzetek akár érdekük megóvása akár pedig hódítási vágyból egymással hajba akarnak kapni.

— Maj tunnám én.

— A kincsös ládába nyulna kee?

— Oda is. . .

— No én — veté közbe Surul Pista — két hónapig inkább halál szeretnék lönni.

— Halál?

— Az a . . .

— No . . .

Surul Pista oda pislantott az erdész. lakra s aztán kissé leeresztette a hangját — Akko' tudom istenöm, hogy nem győznék temetni a sok gerófol!

E hallgattak.

Aztán, hogy az égbolt mind jobban jobban elborult s az esősepppek is kövérebbek lettek, az utaság cseh erdésze rossz magyarsággal kiszólt az ámbitus alól:

— Menni emberek, menni . . . Majd holnap mindenki kapja . . .

A para-ztok összebb huzták magukon az atázott gunyákat s hármásával, négyesével megindultak a falu felé.

A békeligánál mégis csak több gyakorlati eredményt érhet el a diplomácia. Csak hogy ennek a hatásköre is rendkívül korlátozott amint ez mostanában nagyon világosan látszik. Azt mondják, hogy ezidő szerint elkésett a diplomácia azért lehetetlen a békés megoldás. Hát persze, hogy elkésett, de nem azért mert nem ragadta meg idejekorán a béke fentartására irányuló akció alkalmát hanem azért mert nem is ragadhata meg, a háta mögött suttomban olyan helyzetet teremtettek a szövetséget kis balkáni államocskák mely a viszsza vonulást szinte lehetetlenné teszi.

Emellett nehéz a háboru szándékára nézve komoly okot valószínűnek tartani. A kikiáltott cél, a Törökországban első keresztényeknek üldöztetését és — amint állítják — kiroztatását megakadályozni, eléggé erkölcsösnek eléggé nemesnek látszik. Csak hogy ezt alig hiszik el a balkáni államocskák. Ez ürügy alatt az az őszintén be nem vallott szándék lapang, hogy területi hódításokat érjenek el a mindenfelől szorongatott ottomán birodalomtól, oly szándék, melyet a nagyhatalmak nyugodtan nézai, némán türe bizonyára nem fognak. A sok, vérontás, a rengeteg vagyonpazarlás eszerint — minden jós tehetség nélkül lehet megállapítani — a balkáni államocskák számára semmiféle sikert hozni nem fog.

Egészen az a színezete a háborunak, hogy azt valamelyik nagyhatalom inszczenirozza. Hogy melyik, azt nem nehéz kitálatni.

Bizonyos hogy az esetleges hasznót, melyet a háboru hozni fog nem a kis felbőszített államocskák hanem a színtalok mögött rejtőző rendező fogja élvezni.

S ezért kell a kultúra révén nagynehezen érvényre juttatott humanizmust felrugni s sok ezer békésen munkálkodó, jóra való embert csendes hajlékából a háboru mészárszékére vonszolni

UJDONSÁGOK.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Scossa Dezső kir. tanácsos tanfelügyelőt Szegedről Zalavármegyébe helyezte át. Helyét Jánossy Gyula tanfelügyelő foglalta el.

— **Halálozás.** Nagy Gyász érte Dr. Benedek Józsefét, férje dr. Benedek József Csanytelek és körzetének pártatlan kötelességtudó orvosa, törvényhatósági bizottsági tag folyó hó 13-án reggel 4 órakor hosszas betegség után elhunyt. A megboldogultban egy a község valamint a vármegyve rendkívüli vendégszerető embert vesztett el. Temetése folyó hó 14-én d. u. 4 órakor a helybeli izr. temető halottas házból a közönség nagy részvéte mellett ment végbe. Neje született Ehrlich Hermin a következő gyászjelentést adta ki. Alólirott úgy a maga mint az egész rokonság nevében mélyen szomorodott szívvvel jelenti, hogy hön szeretet férje Dr. Benedek József csanytelek községnek és körzetének 31 éven át volt orvosa, életének 61-ik és boldog házasságának 32-ik évében Csanyteleken folyó hó 13-án reggel 4 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. A drága halott földi maradványai folyó hó 14-én délután 4 órakor fognak a csongrádi izr. sírkerben örök nyugalomra helyeztetni. Csanytelek, 1912 október 13. A dás emlékére: Özv. dr. Benedek Józseféné, született Erlich Hermin.

— **Nyilvános köszönet** a Csongrádi Iparosifjusági Közművelődési Egyesület által f. hó 13-án rendezett táncestélyen felülfizettek: László Erzsike: 60 fill, Mar-

kóvics N. Fűri István, Baranyi István, N. N.: 40-40 fillért; Eke Imre, Kammerer Sándor, Zsunáczí György: 30-30 fillért; Szabó Henrik, B. F. Kollát Pál: 20-20 fillért; Simon Mihály N. N., N. N.: 10-10 fillért, mely nemesszívü adományokért őszinte köszönetet mond a Cs. Ip. K. E.

— **A csongrádi földm. ifjusági Egylet** 1912. november 3-án d. u. 5 órakor védőszenjtjének Szt. Imrének tiszteletére ünnepélyt rendez, melyen az ünnepi beszédet Dr. Thury Károly plébános mondja. Az ünnepen a helybeli dalárda is közreműködik. — Részletesebb programot jövő számunkban hozzuk.

— **Az ipariskolák bizottsága.** Az állami iparostanonciskola felügyelő bizottságába dr. Cicatricis Lajos főispán a következőket nevezte ki: elnök Szőke Pál, alelnök Rosenberg Ede; tagok: Forgó Gergely, Szendrői László, Makány Gáspár, Kádár György, Ivanovics Ferencz, Tekulics Mihály, dr. Vida Sándor, dr. Buk Hermann, dr. Szőke Jenő, dr. Sörös Miklós, Sóltya Gyula és Kovács Elemér.

— **A cukor árak.** A magas cukor ár, mely most is csökkenőben van, a hó vége felé tetemesen le fog szállni. Figyelmeztetjük tehát kereskedőinket, hogy csak a legszükségesebb cukormennyiséget rendeljék meg, nehogy a fennmaradó drága cukort olcsó áron kelljen elárúítani. Arra is figyelmeztetjük kereskedőinket, hogy a cukorgyárak a megnyilvánuló közóhajnak engedve, a mai naptól kezdve 50 kgos ládáknak kocka és porcukrot tiszta súlyban csomagolnak, vagyis nem így, mint eddig, hogy a cukor súlyba bele volt érte a láda belső papírburkolatának a súlya.

— **A két éves katonákat szabadságoják.** Megbízható helyről vett értesülés szerint a hadügyminiszter elrendelte, hogy az 1910 évben három évre besorozott katonákat, ha szabadságozásukat kéri hazaeresztik, oly figyelmeztetéssel azonban, hogy a jövő április 1-ig bármikor behívhatók lesznek. A hadügyminiszter ezen rendeletét arra magyarázzák, hogy sok az ujonc, a kaszárnyák nem képesek befogadni őket.

— **Színházak és mozik.** Ezen a címen a „Városok lapja“ cikket közöl dr. Hollósy Istvántól, aki tekintettel arra a vehemens konkurrenciára, amit a mozi, különösen vidéken, okoz a színházaknak, főlelevent a nagy Széchenyinek azt az ideáját mely szerint 400.000 koronás alaptőkével egy részvénytársaságot kell alapítani, és amelynek feladata lenne 10 vidéki színháznak felépítése és fentartása. E tervet a modern viszonyok között aképen tartan megvalósíthatónak, hogy a mozit a vidéki városok monopolizálnak, és a városok mint egy nagy részvénytársaság a szükséges alaptőkét az így befolyó jövedelmekből teremtenék elő; és építenének nagy befogadóképességű, de olcsó színházakat még a nagyközségekben is; és amely színházak egyúttal otthoniul szolgálnának — a moziknak is. A cikkírónak egyik érve, hogy nálunk a színházak kicsinyek, és épen ezért drága helyárak; ennek bizonyítására — az egyetlen kivételt, a a budapesti Népo-perát föl nem említve — statisztikáját adja a magyarországi színházaknak építési árak és a befogadó képesség szerint. Kiderül e statisztikából, hogy a költségek majd mindenütt aránytalanul tetemesek, ellenben a befogadóképesség kicsiny. E statisztika szerint — ismételjük, a Népo-perát számításán kívül hagyván — a közszínházak között legtöbb néző, 1734, az ara-

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyaghajóknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatásu. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ósványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

di Nemzeti színházban fér be; utána következnek a budapesti Vígyszínház 1670 nézővel; az aradi került 1,093.430 koronába (de már nagyon hasznavehetetlen Szerk.) a Vígyszínház elenben majd a duplájába 2,094.403 koronába. Harmadikul a szegedi színház következik 1496 nézővel, 900.000 koronányi költséggel. A Népszínház épülete, melyben jelenleg a Nemzeti színház 1610 900 koronába került és 1493 embert fogad be. A vidéki színházak között 1253 nézővel a kolozsvári áll a legelső helyen, 1,200.000 K költséggel. A magy. kir. Operaház 9,451.557 koronába került, elenben csak 1253 ember számára volt hely benne az eredeti terv szerint, érthető, hogy ezt a nagy aránytalanságot tőle telhetőleg megjavítani igyekezett gróf Bánffy Miklós, azzal, hogy e helyek számát szaporította. Emeljük föl még, hogy a budapesti Magyar színház 1112 embert képes befogadni, míg a Várszínház utolsónak állván a statisztikában, 546-ot és térünk rá a szinkörökre, melynek sorában reális érzéket mutat a budai szinkör, mely noha csak 10.700 koronába került. 1887. embert, tehát, a Népoperát kivéve, a legtöbbet képes befogadni; de már erősen a cikkíró tendenciáját szolgálja a hódmezővásárhelyi és a marosvásárhelyi szinkör kerülvén az első 61.000, a második, 55.000 koronába, ellenben hely 918, illetve 488 van bennök. A legkevesebb ember az 1500 koronába került vizaknai szinkörbe fér be.

— **Házi orvosságok könyve** cím alatt igen fontos és hasznos mű jelenik meg legközelebb 4 füzetében. Tartalmaz mintegy négyszáz orvosságot több mint kétszáz baj ellen. Nélkülözhetetlen minden családnál, főltötte szükséges kiváltság oly helyen, ahol nincs orvos kéznél. Bolti ára 1 K. 60 fillér lesz, előfizetési ára 1 kor. Megrendelhető már most az „Aster“ kiadóhivatalában: Budapesten, III. Nád u. 1. szám alatt.

— **A sánta ló.** A gazda elmegy a lóvásárra, hogy olcsó lovat vegyen. Megszemléli az összes eladásra kínált lovat, amikor egy kupecz megszólítja:

„Gazduram, akar-e olcsó lovat? Csak hatvan korona az ára, mert kissé sánta, „Sánta lóért hatvan korona!”, gondolta a gazda, ez az ember úgy látszik nem okos.“

Mindazonáltal megnézte a lovat és hirtelen észrevette, hogy a lába, melyen az állat sántikált, meglehetősen nagy szög van verve.

„Oh minő buta ez a ficzkó, ezért sánta tehát a ló! — Nos,“ mondá hagosan a kupecznek, „adok érte ötven koronát“

A kupecz elfogadta a pénzt, a gazda elvezette a lovat és nem győzött eleget nevetni a kupecz butaságán.

Haza érkeve első dolga volt a szegyet kihuzni a ló lábából. Menyire csodálkozott azonban, hogy a ló mégis csak sánta marad!

A furfangos kupecz ugyanis szándékosan verte be a szegyet a ló sánta lábába, elhíttetni akarván, hogy a ló a bevert szeg miatt sántít. A gazda nem tehetett semmit, mert hiszen őszintén megmondták neki, hogy a ló sánta.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Tegnap reggel lélekszakadva szaladt egy ember Dr

Sörös orvoshoz, hogy menjen hamar az orvos úr, mert a felesége felakasztotta magát. A nagy sietségben a cseléd elfelejtette az ember lakását megkérdezni, s így azt sem tudják, hogy a hullát melyik sarkában keresék a határnak.

— **Tűz.** Folyó hó 18-án este 6 órakor Buzder József Jókai utca 22 számú háza kigyuladt és alig fél óra alatt teljesen leégett. A házban két lakó volt, azoknak több mint 100 zsák kukoricájuk oda égett. A ház biztosítva volt, a lakók kukoricájára azonban nem. A tűz állítólag vigyázatlanságból eredt a nyomozás ez irányban folyik.

Találtatott egy darab arany gyűrű és egy drb arany fülbevaló. A tulajdonos a rendőrségen áveheti.

— **Gyanus kéregető.** Tegnap reggel a rendőrség egy öreg oláht kolduláson ért és bekísérte a község házához ahol előadta hogy Kánta Péter 60 éves Nánicsfalvi (Máramaros m.) lakos. Szentesről gyalog jött Csongrádra s azt vallja, hogy azért kéregetett mert a gazdája ki velők jött a tutajon, beleesett a Tiszába és bele is halt s így nincs útravalója. A főszolgabírótság parancsára a rendőrség letartoztatta s illetőségi helyére tolonczoltatta, mer gyanus, hogy gazdája haláláról nem akar bővebb magyarázatot adni.

Az én Öregem

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér telnt elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd“ lilliomtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd“, készíti Bergmann et Co. cég Tetschen a.E. — Kapható minden gyógyszerár- drogéria- illatszertár s minden szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann féle „Man era“ lilliomtejkrém fehér és finom női kezek megővésére ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható.

— **Rendőri hírek.** Bíró György nem igen szeretheti Tóth Mihály felebarátját, mert f. hó 17-én, miután szóval nem bírta meggyőzni, egy vasvillával jó helyben hagyta. — Takács Rozália, a Magyar Király volt kaszárnyője, hogy elutazási költséget szerezzen, ellopta gazdasszonyának aranykarpetecét. A lopáson azonban rajtavesztett és Szegedre az ügyészség fogházába kísértetett be. Az ügyész nem látván nagymérvűnek a lopást, a leányt szabadon bocsájtotta és visszakísértette Csongrádra.

C S A R N O K.

A Zseni.

Irta: Pakots József.

Krizsóczyné, a szép özvegy beült a kis falusi templom legelső sorába, a külön padba, amelynek térdeplőjét szőnyeggel letakart puha vánkos földte és imádkozott.

Krizsóczyné nem volt vakbuzgó asszony, de szerette a templomot, ahol a művészet levegője sugárzott feléje mindenünnen; a Rafaello Madonnájának olaj-

nyomatu, gyertyafüstös képmásáról, az öreg pap aranydiszes miseruhájáról, az ablakok góthikus iveiről. A szentély homálya, az örökmécs biborpiros rezzése, a miséző pap és a karinges ministráns gyerekek latin feleselgetése, mind-mind valami mély, művészi ihletű áhítatos hangulatot ébresztettek benne, A falusiak azt hitték: ime, a kastély urnője milyen vallásos, pedig Krizsóczyné csak a művészi benyomásokat szűrte le a templomi ájtatosságokból.

Rajongója volt a művészeteknek. Otthon, a kastélyát telehordta műkincsekkel. Két évi özvegysége alatt bejárta a világot. Perziából drága szőnyegeket hozott, Japánból kancsókat, Indiából shávlokat, Ceylonból gyöngyöket, az olasz műkereskedőktől képeket, szobrokat, Hollandiából drága kötésű könyveket, Törökországból himzéseket, Sziciliából terracotta szobrocskákat, Görögországból egy kiásott új Vénuszt, azonkívül oszlopféjeket, kézírásokat, pergamenteket, egy lyrát a hellasi aranykorból, egy római diadalszekeket, amelyet a kastély verendája előtt állított fel a parkban, egy svájci órát, amely a XVI-ik században készült, egy földgömböt, amely a párja volt a velencei Dogepalota nagytermében levőnek, egy Medici-hercegnőnek menyasszonyi köntösét, egy zongorát, amelyen Mozart játszott, Napóleon tábori székét, egy Heina-kötetet amelyből Erzsébet királyné olvasott, Dante Divina Comoediájának Mátványosorabeli példányát ragyogó iniciálékkal és több mást. Ami rendkívüli, szép, művészi és történelmi értékű tárgy csak utjába került, azt mind összevásárolta.

A kastélya olyan volt, mint egy csodálatos muzeum. Es ez a művészlelkű, különös asszony szinte mámorosan járta ki az otthonában, néha meg-megállt, valamelyik műtárgya előtt és a lelke visszaszállt az évszázadokba, a tárgyhoz hozzáképzelte a kort, az embereket, a társadalmat, a kulturát és az alkotó művészt. Es a megértésnek, az együtértésnek valami megindító, boldog, rajongó mámorát öntötte el.

Krizsóczynének fent, Budapesten volt egy barátja. Kalmárnak hívták, a Nemzeti muzeumnak volt tisztviselője és igen tudós, okos derék, jámbor férfiú hírében állott. Ezt az embert azzal a feladattal bízta meg Krizsóczyné, hogy jegyezze össze számára a világirodalom legszebb műveit és rendelje meg. A legujabbakat is. Hálából azután minden nyáron lehvitta a kastélyába, egy külön épületrészt teljesen átengedett neki s a derék muzeumi könyvmoly itt írta meg évről-évre értékezeit a nyelvőr a Philologiai közlöny és egyéb tudományos folyóiratok számára.

E barátja előtt nem egyszer fakadt ki Krizsóczyné mélabus panasza.

— Látja, én gyakran analizálok magamat tanár ur.

Igen gyakran.

Tudom, hogy bennem a művészi megértésnek olyan mélységes ereje él, mint kevés emberben.

Szent, gyönyörűséges élményeim vannak.

(Folyt. köv.)

Brünn, 1910 szeptember.

Basel, Marienhaus 1911 október 2 Árvaház

Pépinvilleben. 1911.VIII. 23.

A Sirolin „Roche“ értékelése

A szünidei gyermektelep idei szezonjának lezárásakor az alulírott egyesületi vezetőség indítatva érzi magát arra, hogy tisztelettel közölje Önnek hálás köszönetét, amiért az orvos kezelés alatt levő gyermekeknél az Ön Sirolinja a szünidei telepen oly kedvező hatást ért el.

Az Ön Sirolinja már régóta tesz nekem kitünő szolgálatot hurut, nyakfájdalom és influenza ellen. Nagyon szeretném az Ön kitünő készítményét szegény betegekhez is eljuttatni, akiket betegápolónői minőségemben kezelek s akiknek egészségét az Ön hatásos gyógyszerével vissza tudnám adni.

Bátorkodunk önnek örömmel közölni, hogy a Sirolin „Roche“ sal gyermekeinknél jó eredményt értünk el amiért legnagyobb megelégedésünket nyilvánítjuk. Jó hatást tett gyermekeink köhögése és nyakfájdalma ellen ami nagy enyhülést és megkönnyebülést szerzett nekik.

A brünni szünidei telep bizottsága Gross Allersdorfban.

G. nővér, a szent Keresztről elnevezett kongregáció tagja.

Mária Leo, jézustársasági nővér. főnöknő.

Hirdetmény.

Csongrád község tulajdonát képező közokmányban levő jegyverem használati joga az 1912. évi október 25-től kezdődő három évre nyilvános árverésen hasznó-bérbe adatik,

Az árverés alulírott jegyző hivatalos helyiségében 1912. évi október 25-én (Penteeken) ó. e. 9 órakor fog megtartatni.

Az első évi hasznó-bér összege azonnal lefizetendő.

Csongrád, 1912. október 19

KOVACS jegyző.

Versenyárgyalási hirdetmény

Csongrád vármegye Alispániának meghatalmazása alapján

zártajánlati versenyárgyalást

hirdetnek, a Csongrádon létesítendő „Nép-ház” és a hozzátartozó felügyelői lak építési munkálataira.

Felkérem a vállalkozni óhajtókat miszerint szabályszerűen kiállított ajánlataikat legkésőbb f. hó 25-én d. u. 5 óráig Csongrád község előjáróságához nyújt-sák be.

Később vagy távirati uton tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Bánatpénzül a vállalati összeg 5 százaléka teendő le a községi pénztárnál és ezen összeg letételét igazoló nyugta csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok f. hó 26-án a II. jegyzői irodában fognak felbontani, melynél ajánlattevők vagy megbízottjaik is megjelenhetnek.

A kiírt munkára vonatkozó tervek és előmért a II. jegyzői irodában vannak közszemlére kitéve hol is ajánlati előmérték a szokásos irásdíj ellenében beszerezhetők. Ajánlatok csak a kiszolgáltató ajánlati lapokon teendők.

Csongrád, 1912. évi október hó 19-én

Farkas Mór s. k.
közs. mérnök,

Milliók

használik

KÖHÖGÉS

rekedség, katarús, elnyálkásodás, göresök és számarköhögés ellen a

KAIZER-féle

Mell Kamarellát
a 3 hársfával

6100 bizonyítvány orvosok és magánosoktól kezkesedik a biztos eredménnyel.

Nagyon kellemes és jó ízű cukorka.

Csomagja 20—40 fillér. Dobozban 60 fillér. Kapható:

Berkovics Mór és Barna Henrik gyógyszerészeknél Csongrádon

Fényképészet!

Aki szép tiszta művészi fényképet óhajt, forduljon Gárdi Imre cs. és kir. udvari fényképész — utódjához, **Straha Rezsőhöz, Csemegi Károly u. 4.** **Menyasszonyi felvételek rendkívüli olcsó árak mellett.** Műterem újítva, modernül villany erőre berendezve. Színes képekbe speci-alista.

B. pártfogást kér fenti

Tisztelettel éresitem a t. könyv-vásárló közönséget, hogy a 27 év óta fenálló üzletemben a legújabb kiadású

iskolakönyvek

rajz és írószerek, író és hangjegyzet, színes és fekete ironok, palatáblák, gummik, színes és fekete tinták, tollak, spongyák doboz és táska levélpapírok, víz és olajfestékek a legjutányosabban csakis nálam kaphatók.

kölcsön könyvtár**ifjusági iratok****képes levelező lapok**

nagy választékban olcsón kaphatók.

N y o m t a t v á n y o k a t

mélyen leszállított árban csinosan és izlésesen készítek.

Nagy raktárt tartok

imakönyvekből

melyeket olcsón árusítok.

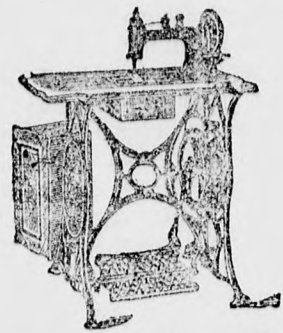
Hegedüket,

hurokat és egyéb hegedű felszereléseket jutányos árban árusítok.

A t. közönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Weisz Márk

nyomdatulajdonos.

Műhímezési tanfolyam.

Van szerencsém a t. közönségnek szíves tudomására adni, hogy **e hó 20-án**

géphímezési tanfolyamot

nyitok és a legkülönbözőbb díszmunkákat u. m. lapos hímezés, ajour és áttörések, zsinórozás, Madeira, Richellieux, fehér és monogramhímzéseket rövid időn belül mindenki általánosan elsajátíthat.

Felkérem tehát mindazokat, akik e szép hímezéseket megtanulni szándékozzák, szíveskedjenek nálam jelentkezni. Raktáron tartok minden rendszerű s a legjobb fajta varrógépeket, csekély havi törlesztésre, felelőség és 5 évi jótállás mellett.

A t. közönség nagyrabecsült pártfogását továbbra is kérve maradtam

teljes tisztelettel

Regner Zsigmond
műgépész.

Tanoncz!

Egy jó házból való fiú **Medgyesi Ferencz** szabó mesternél **tanonczul** teljes ellátással **azonnal** felvétetik.

Eladó földbirtok.

A **Sarki Molnár Sándor és Lajos** szentesi lakosok tulajdonát képező a szentesi „**Bökény**”-ben (a Nagyrét mellett) fekvő **150 hold**, továbbá a kistölkei és nagytölkei szőlőben (Jámborhalmi vasúti megállónál) fekvő **26 hold első osztályú föld** akár egy tagban, akár parcelláknaként **eladó**. Értekezni lehet

Dr. Rásonyi Papp Pál

és
Dr. Rásonyi Papp Miklós
ügyvédek irodájában Csongrádon.

Schvarcz József és Társa

Budapest. Váci-körut 53. — Alapítási év 1884.

S Z A B A D A L M A Z O T T

Ventzki gőztafkarmány-Füllesztő

65, 100, 1600, 300 és 620 liter ürtartalom.

Fülleszt 40—60 perc alatt.

Hordeozható Pálinkafőző Üstök

100, 400 liter ürtartalom.

Az új szeszadótörvény előírásai szerint.

Angel marha és lónyiró gépek és ollók.